

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Камен Димитров Петров, УНСС, съгласно Заповед на
Заместник-ректора по НИД на УНСС №3224/20.12.2019 г.

Професионално направление на рецензента: „3.7. Администрация и управление
Народно стопанство (Геоикономика и регионално развитие)”

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Администрация и управление (Регионално развитие)“,

на тема: „Развитие на малките и средни предприятия като фактор за повишаване на регионалната конкурентоспособност“

Дисертант: – Иван Йорданов Кочев

Изисквания, относно формата и съдържанието на рецензията: Законът за развитие на академичния състав в Р. България, Правилникът за приложението му, Правилникът за развитие на академичния състав в УНСС, традициите и академичните практики в рецензентската дейност при придобиване на образователна и научна степен „доктор“

1. Информация за докторанта

Докторантът г-н Иван Йорданов Кочев се е обучавал в докторска програма към катедра „Регионално развитие“ на УНСС по научна специалност Администрация и управление (Регионално развитие) в свободна форма на обучение. Дисертанта има богата професионална биография. Кратката справка за кариерното развитие на докторанта е показателна за натрупан богат професионален опит и добро познаване на практиката. Докторанта е положил всичките си изпити успешно и изцяло е изпълнил индивидуалния си план.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на тема „Развитие на малките и средни предприятия като фактор за повишаване на регионалната конкурентоспособност“ е разработен на основата на определени обект, предмет, цели, задачи и понятиен апарат. Обект на изследване в дисертационния труд е конкурентоспособността на предприятието. Предмет на изследване е област Благоевград от гледна точка на извеждане на регионалната специфика в конкурентоспособността на предприятията в териториалната единица. Формулираната цел е да се установи доколко развитието на малките и средни предприятия е фактор за повишаване на регионалната конкурентоспособност на ниво област в Република България. Поставени са следните изследователски задачи, на първо място дефиниране на основните теоретико-методологически въпроси на конкурентоспособността на предприятието, На второ място характеризиране на фундамента на концепцията за управление на конкурентоспособността на предприятието. На следващо място извеждане на основните характеристики на съдържанието на отделните компоненти на системата за анализ и оценка на регионалната конкурентоспособност. Четвърто разработване на методическа рамка за емпирично изследване, както на конкурентоспособността на отделното предприятие,

така и за конкурентоспособността на регионалната икономика като цяло. Както и задача свързана с апробиране, за целите на практическо емпирично изследване на конкурентоспособността на конкретни регионални предприятия по разработената методическа рамка. Методиката включва обичайните за научното изследване методи: анализ, синтез, индукция, дедукция, обобщение (показателно за междинните изводи). Първа глава е озаглавена „Анализ и оценка на конкурентоспособността на предприятията в област Благоевград“. Тя следва класическата теоретико методологична схема за характеризирание и анализ на фундаментални дефиниции в научната област на конкурентоспособността. С акцент върху същността на конкурентоспособността на предприятието, конкурентни предимства на предприятието в регионалното развитие, концепция за управление на конкурентоспособността на предприятието в регионален план. Важно е да се отбележи, че в тази част са посочени редица автори работещи по проблемите на дисертационното изследване и са направени съответните обобщения и изводи, които извеждат важни закономерности по отношение на основните категории подредени в низходящ ред, както следва конкуренция; конкурентоспособност; конкурентни предимства, респ. конкурентни слабости; конкурентни стратегии. Тази подредба спомага за дефинирането на конкурентоспособността на предприятието в теоретико-методологически план, въпреки липсата на общопризната дефиниция за нея. Втора глава е озаглавена „Анализ и оценка на конкурентоспособността на предприятията в област Благоевград“. Тя е посветена на класификация на методите и етапите за оценка и анализ на регионалната конкурентоспособност, изследване на регионалните аспекти на конкурентоспособността на малките и средни предприятия в област Благоевград. Емпиричен анализ и оценка на конкурентоспособността чрез използване на съвременни изследователски методи.

Третата глава е посветена на апробирането на предлаганата, която е озаглавена „Насоки, мерки и препоръки за повишаване на регионалната конкурентоспособност. Първият подпараграф е посветен на възможностите за подобряване на конкурентоспособността на регионалните предприятия в област Благоевград. Вторият е посветен на мерките и дейностите за подобряване на конкурентоспособността на регионалните предприятия. Важна част заема е подпараграфа посветен на възможностите за прилагане на добри европейски и световни практики за мониторинг и оценка на конкурентоспособността на предприятията.

В заключението авторът е извел, че научно-приложната стойност на дисертационния труд се заключава в теоретико-методологическите обосновки, като е показано как икономическата наука влияе върху съвременните модели и средства за реализация на концепцията за устойчиво развитие при оползотворяването на техногенните суровини. В голяма степен приемам тази констатация разбира се с определени условности. На практика постигането на стабилно развитие на малките и средни предприятия може да бъде търсеният определящ фактор за повишаване на регионалната конкурентоспособност на регионалното развитие в страни като България.

Трудът има подчертан във висока степен характер на завършеност и по същество е дисертабилен. Като обща оценка можем да приемем с висока степен на валидност, че направените проучвания и анализа от тях може да бъде в помощ на икономически активните лица и респективно публичния сектор за вземане на стратегически правилни решения. Още повече, че към всяка глава са представени обобщени заключения, изводи и препоръки във връзка с разглежданите проблеми в дисертационния труд. Така икономически активните лица са обект на засилен интерес с оглед търсене на механизми за функционалното развитие на локалните територии и регионалните икономики като цяло. Това ни дава основание да приемем, че за реализиране на целта и задачите и за изследване на хипотезите е използван разнообразен методически

инструментариум: системен подход, анализ, синтез, статистически анализ: дескриптивен, корелационен и факторен анализ, адаптирани към спецификата на изследваната проблематика. От използваните и цитирани литературни източници проличава добрата осведоменост на дисертант Иван Йорданов Кочев по проблематиката на дисертационния труд, изследвана в българската и в чуждестранната научна литература..

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

С проведеното изследване е постигнато изпълнение на задачите и целта, поставени в дисертационния труд. Във всяка от трите глави последователно, ясно и с разбиране се следват съответните задачи и се представя тяхното решение. Методологията е правилно избрана и е обосновано нейното използване.

Постигнатото в първа, втора и трета глава дава основание за извода, че е налице добро познаване на анализирания обект, както и способност на докторанта да извършва научно-практически изследвания и анализи с разнообразен характер и инструментариум. В цялост работата му се достига до изпълняване на целта на изследването - изследва механизъмът, основните фактори и причините за развитие на малките и средни предприятия като фактор за повишаване на регионалната конкурентоспособност.

В заключението на дисертационния труд са изведени конкретните резултати от научното изследване. Според мен целта на разработката е успешно изпълнена като на практика реализираните задачи позволяват формулиране на приноси с научен и научно-приложен характер.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

По мое мнение, в разработката дисертантът е формулирал приноси, с които е оценил правдиво резултатите от проведеното изследване чрез системен теоретичен анализ на регионалната конкурентоспособност, на понятийния апарат и на релацията конкуренция – пазар. Приемам в значителна степен за успешен и направения анализ за въздействието на принципа на свободна пазарна конкуренция при наличието на конкуренция и при отсъствието на конкуренция. Правилно са формулирани последиците от нарушаването на принципа на свободна конкуренция в икономически и административен аспект. Приносен характер има проведеното емпирично изследване сред малките и средните предприятия (МСП) в област Благоевград. В общи линии приемам първите четири приноса, а петият мисля, че трябва да се обогати.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

В автореферата докторантът е посочил пет публикации, свързани с темата на дисертационния труд, както следва: „Theoretical aspects of regional competitiveness and its effectiveness“, Concept for improving competitiveness of enterprises in Bulgaria, Modern methods and stages for assessment and analysis competitiveness in the regions. Всичките са на английски език, като едната от тях е в чужбина. Така посочените публикации са по темата на дисертационния труд и са включени и представени на авторитетни научни форуми.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от 35 страници и отговаря на изискванията за съответствие с дисертацията. Конкретно са изяснени обектът, предметът и обхватът на изследването, както и основната цел и задачи. Определени са изследователската теза, методите на

проучване и ограниченията при изследването. Според мен в автореферата докторантът добросъвестно и коректно е отразил съдържанието на дисертационния труд

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Внимателният прочит на дисертационния труд ми дава основание да обобщя, че в него не са допуснати съществени пропуски, неточности или противоречия. Несъмнените достойнства на дисертационния труд са налице, но към него могат и да се отправят, както бележки, така и препоръки. Бележките и критиката вече съм ги изразил по време на подготовката на труда и неговото обсъждане. На практика имам две препоръки към автора. На първо място да разшири приложението на модела за оценка на конкурентоспособността на малките и средни предприятия върху проектното управление на българския пазар. На второ място да се развие авторовото мнение за възможните макроикономически политики на регионално ниво и възможностите пред средните и малки предприятия в България. Тези препоръки по никакъв начин не накърняват достойнствата на предложения дисертационен труд, а надявам се да насърчат търсенията на автора и за в бъдеще.

Заклучение

Дисертационният труд с автор докторант Иван Йорданов Кочев по начин на разработка и по съдържание съответства на изискванията на ЗРАСРБ и на ППЗРАСРБ – за даване на образователната и научна степен „доктор” на автора му по научната специалност „Администрация и управление (Регионално развитие)”.

Съобразно изискванията на чл.10, ал.1 от ЗРАСРБ настоящата рецензия завършва с положителна оценка на дисертационния труд. На това основание предлагам на членовете на почитаемия Научен съвет да гласуват за даването на образователната и научна степен „доктор” на докторант г-н Иван Йорданов Кочев.

20.01.2020 г.

Град София

подпис:

доц. д-р Камен Петров

Review

by Assoc. Prof. Kamen Dimitrov Petrov, University of National and World Economy, in accordance with Order of Deputy Rector for Scientific Research at the University of National and World Economy №3224 / 20.12.2019

Professional Reviewer Field: „3.7. Administration and Management National Economy (Goeconomics and Regional Development)”

Subject: Dissertation thesis for the award of a doctoral degree in the specialty of Administration and Management (Regional Development),

On the topic: "Development of small and medium-sized enterprises as a factor for increasing regional competitiveness"

Dissertation: - Ivan Yordanov Kochev

Requirements regarding the form and content of the review: The Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its Implementation, the Regulations for the Development of the Academic Staff in the UNWE, the traditions and academic practices in the review activity in obtaining an educational and scientific degree "

1. Doctoral Information

The doctoral student Mr. Ivan Yordanov Kochev studied in a doctoral program at the Department of Regional Development of UNWE in the specialty Administration and Management (Regional Development) in a free form of training. Dissertation has a rich professional biography. The doctor's career summary is indicative of a wealth of professional experience and good knowledge of the practice. The doctoral student has passed all his exams successfully and has completely fulfilled his individual plan.

2. General characteristics of the dissertation presented

The dissertation on the topic "Development of small and medium-sized enterprises as a factor for increasing regional competitiveness" was developed on the basis of certain object, subject, goals, tasks and conceptual apparatus. The subject of research in the dissertation is the competitiveness of the enterprise. The subject of the study is the region of Blagoevgrad in terms of deriving the regional specificity in the competitiveness of the enterprises in the territorial unit. The formulated objective is to determine to what extent the development of small and medium-sized enterprises is a factor for increasing regional competitiveness at the district level in the Republic of Bulgaria. The following research tasks are set, firstly defining the main theoretical and methodological issues of enterprise competitiveness, secondly characterizing the foundation of the concept of enterprise competitiveness management. Second, characterizing the foundation of the concept of enterprise competitiveness management. Next, the main features of the content of the individual components of the regional competitiveness analysis and evaluation system are outlined. Fourth, the development of a methodological framework for empirical research, both on the

competitiveness of the individual enterprise and on the competitiveness of the regional economy as a whole. As well as a probing task, for the purpose of a practical empirical study of the competitiveness of specific regional enterprises under the developed methodological framework. The methodology includes the usual methods for scientific research: analysis, synthesis, induction, deduction, generalization (indicative of intermediate conclusions). The first chapter is entitled "Analysis and evaluation of the competitiveness of enterprises in Blagoevgrad district". It follows the classical theoretical and methodological scheme for the characterization and analysis of fundamental definitions in the field of competitiveness. With an emphasis on the essence of the enterprise's competitiveness, the competitive advantages of the enterprise in regional development, the concept of managing the competitiveness of the enterprise in the regional context. It is important to note that this section identifies a number of authors working on the problems of the dissertation research and draws relevant summaries and conclusions that draw important regularities regarding the main categories in descending order, as follows; competitiveness; competitive advantages, respectively. competitive weaknesses; competitive strategies. This arrangement helps to define the competitiveness of the enterprise in theoretical and methodological terms, despite the lack of a generally accepted definition of it. The second chapter is entitled "Analysis and evaluation of the competitiveness of enterprises in Blagoevgrad district". It is dedicated to the classification of methods and stages for the assessment and analysis of regional competitiveness, the study of regional aspects of the competitiveness of small and medium-sized enterprises in Blagoevgrad region. Empirical analysis and evaluation of competitiveness using modern research methods. The third chapter focuses on the endorsement of the proposal, entitled 'Guidelines, measures and recommendations for enhancing regional competitiveness'. The first subparagraph deals with the possibilities for improving the competitiveness of regional enterprises in the Blagoevgrad region. The second focuses on measures and activities to improve the competitiveness of regional enterprises. An important part of the loan is the subparagraph on the opportunities to apply good European and global practices for monitoring and evaluating the competitiveness of enterprises.

In conclusion, the author stated that the scientific and applied value of the dissertation is based on theoretical and methodological justifications, showing how economic science influences contemporary models and means of realizing the concept of sustainable development in the utilization of technogenic raw materials. I largely accept this finding, of course, with certain conventions. In practice, achieving sustainable development of small and medium-sized enterprises can be the sought-after determinant of increasing regional competitiveness of regional development in countries such as Bulgaria.

The work has a high degree of completeness and is essentially dissertative. As a general assessment, we can assume with a high degree of validity that the studies carried out and their analysis can be of assistance to economically active persons and, respectively, to the public sector in making strategically sound decisions. Moreover, each chapter presents summarized conclusions, conclusions and recommendations regarding the problems discussed in the dissertation. Thus, economically active persons are subject to increased interest with a view to seeking mechanisms for the functional development of local territories and regional economies as a whole.

This leads us to accept that a variety of methodological tools have been used to accomplish the purpose and objectives and to study the hypotheses: systematic approach, analysis, synthesis, statistical analysis: descriptive, correlation and factor analysis; content analysis, adapted to the specifics of the studied issues. From the used and cited literary sources the good knowledge of the dissertant Ivan Yordanov Kochev on the problems of the dissertation work, studied in the Bulgarian and foreign scientific literature, is evident.

3. Evaluation of the scientific and applied results obtained

The conducted research has achieved the fulfillment of the tasks and the goal set in the dissertation. In each of the three chapters, the respective tasks are followed in a consistent, clear and comprehensible manner and their solution is presented. The methodology is properly chosen and its use is justified. The achievements in the first, second and third chapters give rise to the conclusion about the very good knowledge of the object being analyzed and the doctoral student's ability to carry out scientific and practical research and analyzes of various nature and tools. Overall, his work reaches the goal of the study - examines the mechanism, major factors and reasons for the development of small and medium-sized enterprises as a factor for increasing regional competitiveness. The conclusion of the dissertation presents the concrete results of the research. In my opinion, the purpose of the development has been successfully fulfilled and in practice the accomplished tasks allow formulation of contributions of scientific and scientifically applied character.

4. Evaluation of scientific and applied contributions

In my opinion, in the development the dissertant has formulated contributions, with which he has truly evaluated the results of the research by systematic theoretical analysis of regional competitiveness, of the conceptual apparatus and of the competition - market relation. The consequences of the distortion of the principle of free competition in economic and administrative terms are formulated correctly. An empirical study of small and medium-sized enterprises (SMEs) in the Blagoevgrad district is of good value. In general, I accept the first four contributions, and the fifth I think should be enriched.

5. Evaluation of dissertation publications

In the author's abstract the doctoral student cited five publications related to the topic of the dissertation as follows: „Theoretical aspects of regional competitiveness and its effectiveness“, Concept for improving competitiveness of enterprises in Bulgaria, Modern methods and stages for assessment and analysis competitiveness in the regions. All of them are in English, one of them is abroad. The aforementioned publications are on the topic of the dissertation and are included and presented in authoritative scientific forums.

6. Evaluation of the abstract

The abstract is 35 pages long and meets the requirements for compliance with the thesis. The object, the subject and the scope of the research, as well as the main purpose and tasks have been clarified. The research thesis, research methods and limitations of the study are identified. In my abstract, the doctoral student has faithfully and correctly reflected the content of the thesis

7. Critical notes, recommendations and questions

A careful reading of the dissertation gives me reason to summarize that it does not allow significant omissions, inaccuracies or contradictions. Undoubted merits of dissertation work are present, but it can be addressed, as well as notes and recommendations. I have already expressed my comments and criticism during the preparation and discussion of the work. In practice, I have two recommendations for the author. First, to extend the application of the model for assessing the competitiveness of small and medium-sized enterprises to the project

management on the Bulgarian market. Secondly, to develop the author's opinion on the possible macroeconomic policies at the regional level and the opportunities for SMEs in Bulgaria. These recommendations do not in any way undermine the merits of the proposed dissertation, and I hope that they will encourage the search of the author in the future.

Conclusion

The dissertation with author Ivan Yordanov Kochev fully complies with the requirements for acquiring the academic title of "doctor" on Administration and Management (Regional Development), as described in the Law for the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB) and the Rules for its implementation. For this reason, it is suggested that the members of the reader Scientific Council vote to give the education of people and scientific degree "Doctor" of Ivan Yordanov Kochev.

01/20/2020

City of Sofia

Signature:

Assoc. Prof. Kamen Petrov, PhD